

VĂN BẢN

MÙA

(Tự học có hướng dẫn)

Sắp mưa
Sắp mưa
Những con mồi
Bay ra
Mồi trẻ
Bay cao
Mồi già
Bay thấp
Gà con
Rối rít tìm nơi
Ấn náp
Ông trời
Mặc áo giáp đen
Ra trận
Muôn nghìn cây mía
Múa gươm
Kiến
Hành quân
Đầy đường
Lá khô
Gió cuốn
Bụi bay
Cuồn cuộn
Cỏ gà rung tai
Nghe

Bụi tre
Tần ngần
Gõ tóc
Hàng bưởi
Đu đưa
Bé lũ con
Đầu tròn
Trọc lốc
Chớp
Rạch ngang trời
Khô khốc
Sấm
Ghé xuống sân
Khanh khách
Cười
Cây dừa
Sải tay
Bơi
Ngọn mùngtoi
Nhảy múa
Mưa
Mưa
Ù ù như xay lúa
Lộp bộp
Lộp bộp...
Rơi
Rơi...
Đất trời
Mù trăng nước
Mưa chéo mặt sân
Sủi bọt

Cóc nhảy chồm chồm
Chó sửa
Cây lá hả hê
Bố em đi cày về
Đội sấm
Đội chớp
Đội cả trời mưa...

1967

(Trần Đăng Khoa^(*), *Góc sân và khoảng trời*,
NXB Văn hoá – Thông tin, Hà Nội, 1999)

Chú thích

(★) Trần Đăng Khoa sinh năm 1958, quê ở huyện Nam Sách, tỉnh Hải Dương, nồng khiếu thơ nảy nở rất sớm. Từ lúc là học sinh Tiểu học đã có nhiều bài thơ đăng báo và tập thơ đầu được in năm 1968, lúc tác giả mới mười tuổi. Bài *Mưa* được rút từ tập thơ đầu tay *Góc sân và khoảng trời* của tác giả.

ĐỌC – HIỂU VĂN BẢN

1. Bài thơ tả cơn mưa ở vùng nào và vào mùa nào ?

Cơn mưa được tả qua hai giai đoạn : lúc sắp mưa và lúc đang mưa. Dựa vào thứ tự miêu tả, em hãy tìm bối cảnh của bài thơ.

2. Nhận xét về thể thơ, cách ngắt nhịp, gieo vần trong bài thơ và nêu tác dụng đối với việc thể hiện nội dung (tả trận mưa rào ở làng quê).

3. Bài thơ đã miêu tả rất sinh động trạng thái và hoạt động của nhiều cây cối, loài vật trước và trong cơn mưa. Em hãy tìm hiểu :

a) Hình dáng, trạng thái, hoạt động của mỗi loài lúc sắp mưa và trong cơn mưa. Tìm những động từ và tính từ miêu tả và nhận xét về việc sử dụng các từ ấy.

b) Nêu các trường hợp sử dụng phép nhân hoá để miêu tả thiên nhiên trong bài thơ. Hãy phân tích tác dụng của biện pháp ấy trong một số trường hợp đặc sắc.

4. Gần hết bài thơ chỉ miêu tả thiên nhiên, đến cuối bài mới xuất hiện hình ảnh con người :

Bố em đi cày vè
Đội sấm
Đội chớp
Đội cả trời mưa ...

Em hãy nhận xét về ý nghĩa biểu tượng cho tư thế, sức mạnh và vẻ đẹp của con người trước thiên nhiên trong hình ảnh trên.

Ghi nhớ

Bằng việc sử dụng rộng rãi phép nhân hoá, với thể thơ tự do, nhịp thơ ngắn và nhanh, bài thơ đã miêu tả chính xác và sinh động cảnh vật thiên nhiên trước và trong cơn mưa rào ở làng quê. Bài thơ thể hiện tài năng quan sát và miêu tả thiên nhiên một cách hồn nhiên, tinh tế và độc đáo của Trần Đăng Khoa.

LUYỆN TẬP

1. Học thuộc lòng đoạn thơ từ đầu đến *Mù trăng nước*.
2. Quan sát và miêu tả cảnh mưa rào ở thành phố hay vùng núi, vùng biển hoặc mưa xuân ở làng quê.

ĐỌC THÊM

1. “Mưa sầm sập, giọt ngã, giọt bay, bụi nước toả trăng ngân. Trong nhà âm xâm hẳn đi. Mùi nước mưa mới ấm, ngòn ngọt, ngai ngái. Mùi man mác, xa lạ của những trận mưa đầu mùa đem về. Mưa rèo rèo trên sân, gõ đập đập trên phên cửa, mái rạ, đập lùng tung, liên miên vào tàu lá chuối. Tiếng giọt gianh đổ ồ ồ, xói lên những rãnh nước sâu. Bỗng một cơn gió pháo đến, cây cối bị vật vã, nổi lên một hồi xa thẳm rạt rào. Mảnh sân đất đã ngập mấp mé. Nước chảy đỏ ngầu bốn bề, cuồn cuộn trong các ngách rãnh quanh lối xuống chuồng. Nhưng mưa chỉ rào rào một lúc, bỗng trong vòm trời tối thăm, vang một hồi rền rền ầm ĩ. Tiếng sấm mưa mới ...”

(Tô Hoài, *Tự truyện*, NXB Văn học, Hà Nội, 1985)

2. *Ngày 27 tháng 6 viết tại lầu Vọng Hồ^(a) trong lúc say*

*Mây đen trút mưa chưa nhoà núi
Mưa trắng gieo châu^(b) nhảy rộn thuyền
Trận gió bỗng đâu lôi cuốn sạch
Dưới lầu bát ngát nước trời in.*

(Tô Thức (1037-1101), nhà thơ Trung Quốc,
Nam Trần dịch)